

Ak zmeškáte dôkazy, súd ich nemusí uznať

PRÁVNE ZMENY | HN vám prinášajú novinky, ktoré zásadne ovplyvnia súdne procesy.

Ste v spore s dlžníkom a dáte ho na súd. Potom raz zmeškáte lehotu, nepredložíte dôkaz v termíne a pridete o možnosť, aby súd urobil určitý, predtým štandardný, úkon dodatočne. Pretože na neskoro podaný dôkaz už nemusí prihliadať. Tým, že ste podcenili tzv.

koncentráciu konania, ste sa pripravili o svoje práva. Aj to môže v budúcnosti nastať v súdnej praxi, keď začnú platiť veľké zmeny v súdnych konaniach. Do platnosti síce vstúpia až v júli 2016, ale treba sa na ne pripraviť. Preto vám prinášame seriál, v ktorom vám tieto novinky predstavíme.

Martin Šenkovič

advokát,
www.senkovic.com

odborný garant projektu

KAŽDÝ DEŇ

Veľký právny seriál

PREVRATNÉ NOVINKY V CIVILNOM PRÁVE

Najbližší mesiac denne v HN

Civilný sporový poriadok

- 23. 6. Príprava žaloby a koncentrácia konania
- 24. 6. Predbežné prejednanie žaloby so súdom
- 25. 6. Spory s ochranou slabšej strany
- 26. 6. Doručovanie
- 29. 6. Elektronické služby v súdnictve
- 30. 6. Povinné zastupovanie advokátom
- 1. 7. Skrátené rozhodovanie
- 2. 7. Zrýchlenie a zefektívnenie súdneho konania

Civilný mimosporový poriadok

- 3. 7. Obchodné mimosporové konania
- 6. 7. Sudca ako vyšetrovateľ
- 7. 7. Nové typy nesporných konaní
- 8. 7. Zbavenie spôsobilosti iba obmedzene
- 9. 7. Notár ako súdny komisár

Správny súdny poriadok

- 10. 7. Príprava a podanie žaloby
- 13. 7. Postup v konaní
- 14. 7. Osobitné konanie o správnej žalobe vo veciach správneho prestania
- 15. 7. Účasť verejnosti na súdnom konaní
- 16. 7. Nové opravné prostriedky
- 17. 7. Ďalšie novinky

Kde nájdete plné znenie paragrafov

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5280>

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5282>

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5281>

Súdne konania po novom a ako sa na ne pripraviť

Príprava žaloby doteraz:

- strany predkladajú nové tvrdenia bez určených lehôt
- súd nemá účinný vplyv na urýchlenie konania strán a na skrátenie lehôt
- strany sporu nie sú dost' motivované podávať pripravené a úplné žaloby

Príprava žaloby po novom:

- súd môže určiť lehotu, v ktorej musia strany pod hrozbou sankcie predložiť všetky tvrdenia
- súd určuje tempo konania
- žalobca je skôr motivovaný už na začiatku predložiť súdu všetky tvrdenia a dôkazy

Platnosť nového kódexu: od 1. 7. 2016

POZOR!

Byť pripravený už na začiatku konania znamená výhodu. Komplexná žaloba vytvorí pre súd ucelený obraz o spore, ustáli predmet sporu a pomôže sudcovi v efektívnom rozhodovaní. Riziko straty práva uvádzať neskôr nové dôkazy by malo skvalitniť súdne podania. Tie sa už nemôžu obmedziť iba na úzke vymedzenie žalovaného nároku.

Ako bude vyzeráť postup súdneho konania

1. podanie žaloby
2. vyjadrenie žalovaného k žalobe
3. replika, t. j. reakcia žalobcu na vyjadrenie žalovaného
4. duplika, t. j. reakcia žalovaného na vyjadrenie žalobcu k jeho vyjadreniu k žalobe

Ak žalobca alebo žalovaný v rámci repliky alebo dupliky neuvedú všetky rozhodujúce tvrdenia, nemusí súd na ne neskôr prihliadnuť.

Zdroj: Martin Šenkovič

Nezabudnite

- Už pri príprave žaloby budete musieť dbať na jej presnosť a komplexnosť, nemôžete sa spoľahnúť, že neúplnú žalobu doplníte nejakou prílohou v konaní neskôr.
- Musíte počítať s tým, že po doručení žaloby súdu bude mať žalovaný možnosť sa k nej vyjadriť, mali by ste jeho obranu predvídať a vedieť na ňu reagovať.
- Ak nebudete pripravený, nezareagujete vhodne na vyjadrenia žalovaného, neuvedíte všetky tvrdenia a dôkazy včas, môžete už v úvode konania prísť o možnosť uvádzať dôkazy neskôr.

Súdne konanie sa začína doručení žaloby súdu. Potom sa začína úvodná komunikácia medzi stranami sporu. Ak súd žalobu neodmietne alebo nerozhodne o zastavení konania, doručí ju žalovanému do vlastných rúk. Tým ho súd vyzve, aby sa do určitej lehoty k žalobe písomne vyjadril.

Ak žalovaný v celom rozsahu uplatnený nárok neuzná, musí vo vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu. Je povinný pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Toto písomné vyjadrenie žalovaného k žalobe bude spravidla jeho prvý procesný úkon.

Dôkazy v druhom kole

Písomné vyjadrenie žalovaného doručí súd opäť žalobcovi do vlastných rúk a umožní zase jemu vyjadriť sa v stanovenej lehote. Je to tzv. replika. Žalobca uvedie ďalšie skutočnosti

a označí dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V tomto vyjadrení má teda žalobca možnosť doplniť svoju žalobu o nové skutočnosti.

Už v tomto momente sa prejaví zásada koncentrácie. Ak žalobca v replike neuvedie všetky tvrdenia a dôkazy, na neskôr predložené dôkazy už súd nemusí prihliadnuť. O týchto následkoch súd musí žalobcu poučiť.

Obrana v druhom kole

Vyjadrenie žalobcu sa opäť doručí žalovanému do vlastných rúk a súd znova určí lehotu, aby sa žalovaný vyjadril. Je to tzv. duplika. Žalovaný má znova možnosť uviesť ďalšie skutočnosti a takisto môže označiť aj dôkazy na svoju obranu v nadväznosti na nové tvrdenia žalobcu.

Rovnosť strán sa prejaví tak, že aj žalovaný je v tomto momente nútený uviesť všetky rozhodujúce dôkazy, pretože na neskôr predložené už súd nemu-

“

Ak niektorá zo strán svoje „tromfy“ nevyužije včas, môže sa to chápať, ako keby nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť konania.

sí prihliadnuť. Súd o týchto následkoch musí poučiť aj žalovaného. Podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku by po vyčerpaní repliky a dupliky už nemala mať žiadna sporová strana možnosť uvádzať nové skutočnosti a dôkazy.

Zásada koncentrácie

Strany sporu musia využiť prostriedky procesného útoku

a prostriedky procesnej obrany včas. Ak niektorá zo strán svoje „tromfy“ nevyužije včas, môže sa to chápať, ako keby nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Medzi prostriedky procesného útoku a procesnej obrany patria najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky (napríklad námietka premlčania). Na neskoro uplatnené prostriedky procesnej obrany alebo útoku súd nemusí prihliadnuť, najmä ak by ich vykonanie vyžadovalo nariadiť ďalšie pojednanie alebo úkony súdu. Ak súd na nové fakty neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej. Znenie zákona, ktoré hovorí, že súd na neskoro uplatnené tvrdenia prihliadnuť nemusí, pripúšťa, že tak súd urobiť môže. Neskoršie prihliad-

nutie by však podľa koncepcie malo byť skôr výnimkou než pravidlom. Nový Civilný sporový poriadok sa snaží vyhýbať zákonným lehotám, naopak dáva priestor súdom, aby samy určovali tempo. V konkrétnej situácii dohliada na priebeh konania sudca alebo súdny úradník, ten určuje lehoty a ukladá opatrenia.

Výnimky z koncentrácie

Ak o svoje procesné práva príde, je to sankcia za nečinnosť alebo pasivitu. Civilný sporový poriadok však určité skupiny strán zvyhodňuje. Týka sa to sporov so slabšou stranou. Za tú sa považuje spotrebiteľ, zamestnanec a osoba, ktorá sa domáha právnej ochrany pred diskrimináciou. V takýchto prípadoch sa zásada koncentrácie neuplatní.

Prílohu pripravili:
Táňa Rundesová,
Vladimír Turanský

HN Poradňa

Otázky a odpovede

Ako postupovať v prípade, ak musím podať žalobu, lebo hrozí premlčanie nároku, ale nemám pripravené všetky podklady a dôkazy?

Nový Civilný súdny poriadok motivuje byť obozretný a predpokladá, že sporové strany sa o svoje práva starajú v časovom predstihu. Podávanie neúplnej žaloby pod časovým tlakom, či už z dôvodu hroziaceho premlčania nároku, alebo z iného dôvodu, môže mať za následok neúspech v spore, pretože neskoršie návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré žalobca neoznačil v žalobe, nemusí súd vziať do úvahy. Ak by sa mal nárok uplynúť časom

skutočne oslabiť alebo dokonca zaničnúť, bude lepšie žalobu podať, aj keď nebude úplná. Súdy sa aj v budúcnosti budú musieť zaoberať neúplnými žalobami, pričom prax ukáže, či zvolia prísny alebo skôr benevolentný prístup pri aplikácii nových inštitútov sporového konania.

Oplatí sa nechávať si určité dôkazy na záver dokazovania?

Z taktického hľadiska je možné vyvolať spor aj z dôvodu, aby druhá strana odhalila svoje argumenty. Po ich odhalení môže žalobca lepšie využiť svoje „tromfy“, ktoré pri podaní žaloby

nevyužil. Tento postup však mohol spôsobovať zbytočnú záťaž na súdoch. Podľa nového Civilného súdneho poriadku platí, že skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Preto treba dôkazmi reagovať načas. Ak sú dôkazy strane sporu známe a možno ich navrhnuť už skôr, neoplatí sa ich nechávať až na záver. Súd by mohol takéto konanie považovať za pokus o prieťah v konaní, najmä ak by návrh na vykonanie nového dôkazu vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednania alebo iné úkony súdu, a zodpovedajúco využiť nové procesné sankcie.

POSTREH MARTINA ŠENKOVIČA

Nové procesné pravidlá vytvárajú podmienky, ktoré umožňujú urýchliť a zefektívniť súdne konanie. Taktiež by mali zabrániť unáhleným a nepripraveným žalobám. Vykryštalizovaním sporných otázok na začiatku a bránením neskoršiemu doplneniu žaloby o nové skutočnosti, ktoré bolo možné uplatniť už skôr, sa bude dať iste zabrániť niektorým prieťahom. V praxi sa často stávalo, že ich spôsobovala jedna zo strán, ktorej boli na prospech. Postupným dopĺňaním a „dávkaním“ dôkazov je súd v súčasnosti nútený opakovane od-

ročovať pojednávania. Nový poriadok však ponúka dostatočné nástroje, aby tomu zabránil.

Strana, ktorá vie, že môže stratiť právo predkladať nové tvrdenia, ak sú jej známe už skôr, je motivovaná už v prvej fáze uviesť všetky relevantné skutočnosti. Prínosom by mala byť aj zvýšená kvalita žalob v dôsledku nových pravidiel.

Nový Civilný súdny poriadok však pripúšťa aj možnosť, že sa súd od predstavených postupov odchýli. Bude teda záležať aj na súdoch, ako začnú nové pravidlá aplikovať.